

HET K MPAS

Het omgangsprotocol van Het Kompas

Inhoudsopgave:

Inleiding	3
Waarom een omgangsprotocol?	
Onze uitgangspunten	
Wat verwachten we van iedereen	4
Kenmerken van een klassenklimaat dat pestgedrag voorkomt	
Onze schoolregels	5
Afspraken over ruzie en pesten	
Oudergesprekken	
Uiteindelijk doel	
Bijlagen	6
1. regels en afspraken	
2. "schorsen en verwijderen " (afkomstig uit de schoolgids)	7
3. voorbeeld van een "omgangscontract".	8
4. anti-pestprotocol	
5. cyberpesten	14

Inleiding

Voor u ligt het omgangsprotocol van onze school. Hierin staat hoe wij vinden dat we met elkaar om moeten gaan.

Het Kompas is een school waar de leerkrachten, de kinderen en de ouders van de kinderen zich geborgen en veilig willen voelen.

Een omgangsprotocol zorgt voor het inkaderen van de heersende normen en waarden en zorgt voor een duidelijke regelgeving waaraan iedereen zich dient te houden.

Dit omgangsprotocol draagt ertoe bij dat we op onze school de opvang en de begeleiding van de kinderen als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ouders en de leerkrachten zien. Het is daarom noodzakelijk om op de juiste tijden zorg te dragen voor een goede onderlinge communicatie.

We verwachten van iedereen een actieve opstelling.

Waarom een omgangsprotocol?

Overal, maar in het bijzonder op een basisschool, is het van belang dat ouders, kinderen en leerkrachten op een goede manier met elkaar omgaan. Wij zijn van mening dat het goed is als iedereen weet wat wel en wat niet kan. Het team heeft daarom nagedacht over een omgangsprotocol.

Het protocol gaat over de omgangsvormen binnen de school. Wij zijn van mening dat iedereen er bij gebaat zal zijn wanneer er duidelijke omgangsafspraken liggen en dat het helder is wat wel en wat niet kan. Het doel is om pestgedrag te voorkomen en duidelijk te maken dat dat gedrag op onze school niet wordt geaccepteerd.

Onze uitgangspunten

Wij vinden het belangrijk, dat kinderen met plezier naar school gaan en er zich thuis voelen. Om dit te bereiken, stimuleren wij actief sociaal gedrag en stemmen wij ons onderwijs zo goed mogelijk af op de wensen en mogelijkheden van de individuele leerling. Daarnaast proberen wij ongewenst gedrag te voorkomen en tolereren wij geen discriminerend en intimiderend gedrag. Gedragsregels, de Kracht van 8, ondersteunen dit streven.

De thema's van de Kracht van 8 zijn:

- Ik ben mezelf;
- Eerlijk zijn;
- Rekening houden met elkaar;
- Samenwerken en elkaar helpen;
- Luisteren naar elkaar;
- Zeggen wat we graag willen;
- Laten we opnieuw beginnen;
- Iedereen hoort erbij.

Deze thema's worden elk jaar in elke groep behandeld en aangepast aan het niveau van de kinderen

Sociale veiligheid geldt ook voor leerkrachten en ander personeel op onze school. De school volgt op systematische wijze de veiligheidsbeleving met als doel het veiligheidsbeleid eventueel bij te stellen, te verbeteren of te borgen. Dit doen wij d.m.v. het in kaart brengen van het veiligheidsgevoel van kinderen, leerkrachten en ouders met behulp van enquêtes en het zorgvuldig registreren van incidenten.

Bij overtreding van de onderlinge gedragsregels worden allereerst gesprekken met de betreffende kinderen gevoerd, en in tweede instantie als het nodig blijkt ook met de ouders. Bij het gebruik van Internet wordt er op toegezien dat uw kind die sites bezoekt waarvan de leerkracht weet dat ze geen schadelijke invloed op uw kind zullen hebben.

Vóór schooltijd en tijdens het speelkwartier wordt er altijd gesurveilleerd door één of twee leerkrachten. Bij excursies, schoolreisjes of andere uitstapjes wordt er voldoende begeleiding gezorgd. Tijdens het schooljaar worden verschillende brandoefeningen gehouden. De toegangsdeuren zijn gesloten. Het onderhoud van de materialen op het schoolplein en in de gymzaal en in de klaslokalen wordt jaarlijks in kaart gebracht.

Ons omgangsprotocol is gebaseerd op drie uitgangspunten

- Respect;
- Verantwoordelijkheid;
- Samenwerking.

Wat verwachten we van iedereen?

Van kinderen wordt verwacht dat zij...

- de schoolregels kennen en deze naleven;
- de omgangsafspraken van de school kennen en dit naleven;
- respect tonen naar/voor volwassenen en hun medekinderen;
- geen discriminerende opmerkingen plaatsen en/of ruw taalgebruik naar medekinderen en volwassenen bezigen;
- meningsverschillen met leerkrachten, ouders en medekinderen op een correcte manier oplossen, zonder uitingen van agressie, zoals schoppen, schelden, slaan

Van ouders wordt verwacht dat zij...

- zich op de hoogte stellen van de schoolregels en zich aan deze regels houden;
- leerkrachten in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- via een afspraak een gesprek over hun kind aanvragen;
- respect tonen naar/voor leerkrachten, kinderen en andere ouders;
- leerkrachten positief benaderen;
- zich niet op discriminerende wijze uitlaten over leerkrachten, kinderen en ouders;
- na het aanhoren van goede argumenten van de leerkracht voldoende flexibel zijn om zo nodig het eigen handelen aan te passen;
- pesterijen of andere vormen van ongewenst gedrag direct melden bij de leerkracht.

Van de leerkracht wordt verwacht dat zij...

- ouders in een vroeg stadium op de hoogte stellen van mogelijke problemen;
- volgens afspraak een gesprek over een kind voeren;
- ouders positief benaderen
- vanuit hun professionaliteit zoeken naar de beste argumenten om hun handelen ten opzichte van een leerling aan de ouders duidelijk te maken, dit zonder daarbij in de verdediging te gaan;
- na het aanhoren van goede argumenten van de ouders voldoende flexibel zijn om zo nodig het eigen handelen aan te passen;
- op geen enkele wijze discriminatie toepassen of dat tolereren van anderen;
- kritisch staan tegenover hun eigen functioneren;
- zorgvuldig omgaan met achtergrondgegevens van iedere leerling en deze informatie niet zonder toestemming van ouders doorgeven aan derden.

Kenmerken van een klassenklimaat dat pestgedrag voorkomt:

- De leerkracht geeft ruimte tot het uiten van gevoelens.
- De leerkracht legt meer de nadruk op dingen die goed gaan dan op dingen die verkeerd gaan (gedrag en leerprestaties) en noemt die ook.
- De leerkracht heeft aandacht voor elk kind
- De leerkracht creëert situaties waarin kinderen samenwerken.

Onze schoolregels

Er zijn een paar regels waarvan wij vinden dat ze belangrijk zijn voor het goed omgaan met elkaar binnen en buiten de school. Deze regels noemen wij de schoolregels. Aan deze 5 regels worden alle andere denkbare regels als het ware opgehangen.

Deze regels zijn:

- Rustig lopen in de gang, dat weten we allang
- Wees zuinig op het materiaal, want het is van ons allemaal
- Denk eerst goed na voor je iets doet, dat voelt ook voor de ander goed
- Voor groot en klein zullen we aardig zijn
- Wees netjes en beleefd, zodat je het goede voorbeeld geeft

Afspraken over ruzie en pesten

Bij ruzie of pesten tussen kinderen proberen de kinderen eerst zelf de ruzie of het pesten op te lossen. Lukt dit niet dan gaat het kind naar de leerkracht of de pleinwacht. De leerkracht en pleinwacht proberen ruzie of pesten samen met de kinderen op te lossen. Wij vragen de kinderen naar hun aandeel in de ruzie of het pesten. Als team willen en kunnen wij pestgedrag niet tolereren.

Wij nemen hiervoor dan ook direct de nodige maatregelen. Behalve het gezamenlijk oplossen van het probleem, wordt u als ouder telefonisch ingelicht over het geen er speelt. Wij vinden het van groot belang samen met u het pestprobleem aan te pakken.

Mocht uw kind zich niet "kunnen" houden aan de gestelde schoolregels, dan wordt contact met de ouders opgenomen.

Hebben kinderen vaak ruzie dan wordt een contractje opgesteld (zie bijlage), dat zowel door de kinderen als de leerkracht ondertekend wordt. Ook dan worden de ouders telefonisch geïnformeerd door de leerkracht, of ze worden uitgenodigd voor een gesprek. Ouders kunnen ook zelf een gesprek aanvragen bij de leerkracht

Oudergesprekken

Buiten de reguliere vorderingsgesprekken kunnen gesprekken over de kinderen gevraagd worden, zowel door de ouders als door de leerkracht. Het aanvragen van dit gesprek gebeurt door telefonisch overleg of door het direct aanspreken van elkaar. Deze gesprekken worden in principe (buiten de vergaderingen om) meteen na schooltijd gepland. Als dit niet mogelijk is, dan wordt in overleg naar een alternatief gezocht. Gesprekken vóór schooltijd, tijdens schooltijd (als men voor de klas staat) en in de middagpauze zijn niet gewenst. In principe vinden alle gesprekken op school plaats. Volgorde:

Een eerste gesprek over een leerling wordt gevoerd door de ouder(s) en de betreffende leerkracht(en). Eventueel wordt een vervolgspraak gemaakt. In onderling overleg kan afgesproken worden dat de directie of bijvoorbeeld de IB-er ingeschakeld wordt. Als een ouder rechtstreeks naar de directie of de IB-er stapt, dan neemt deze slechts een luisterende houding aan. De directie neemt daarna zo spoedig mogelijk contact op met de leerkracht om zo te komen tot een verantwoorde volgende stap. In principe worden er geen besluiten buiten de leerkracht om genomen.

De leerkracht blijft de eerste "in lijn" als het gesprekken over kinderen betreft.

Uiteindelijk doel

Uiteindelijk is het de bedoeling dat er bij de kinderen een bewustwordingsproces in gang gezet gaat worden, waarin normen en waarden van hen zelf en van anderen absoluut gerespecteerd worden. Wij streven er naar dat dit omgangsprotocol een continue ontwikkelpunt blijft binnen onze school en dat het in communicatie met ouders, overblijfkraften, hulpouders en alle andere relevante schoolbezoekers steeds weer onder de loep gehouden zal worden.

Ouders van kinderen die naar onze school komen kunnen zich zo op de hoogte stellen hoe de kinderen en het personeel van onze school werken aan een veilig leerklimaat!

Bijlagen.

1. regels en afspraken
2. Schorsen en verwijderen " (afkomstig uit de schoolgids)
3. voorbeeld van een "omgangscontract".
4. anti-pestprotocol
5. cyberpesten

Bijlage 1

Regels en afspraken

Onze 5 hoofdregels:

- Rustig lopen in de gang, dat weten we allang
- Wees zuinig op het materiaal, want het is van ons allemaal
- Denk eerst goed na voor je iets doet, dat voelt ook voor de nader goed
- Voor groot en klein zullen we aardig zijn
- Wees netjes en beleefd, zodat je het goede voorbeeld geeft

In school:

- Niet meer dan 1 jongen en 1 meisje naar de w.c. (per groep)
- Niet aan andermans spullen komen.
- Wees vriendelijk en beleefd tegen medekinderen en leerkrachten.
- Bij slecht weer mogen kinderen om 8.15 uur en om 13.15 uur naar binnen.
- Na gebruik van een ruimte laten we deze netjes en opgeruimd achter.

In de groep:

- Doet een ander iets goed, geef een pluim op hem/haar hoed.
- Er is er 1 die praat, zodat luisteren beter gaat.
- Wij laten merken, hoe rustig we kunnen (samen) werken.
- Werk netjes en neem de tijd, het is geen wedstrijd.
- Netjes vragen of je iets mag lenen, zullen we samen delen.

In de omgang met elkaar hanteren we algemene omgangsregels zoals aankloppen, aanspreken, elkaar laten uitpraten en dergelijke.

Pleinregels:

Afspraken

- Pleindienst:
- 's Morgens om 8.15 uur en 's middags om 13.15 uur loopt de leerkrachten op het plein;
- De leerkracht die op genoemde tijd pleindienst heeft, houdt een oogje in het zeil bij het plaatsen van de fietsen;
- De leerkrachten dragen gedurende de gehele pauzetijd de verantwoordelijkheid voor hetgeen zich in de pauze afspeelt buiten;
- Dit betekent dat degenen die pleindienst hebben de hele pauzetijd buiten zijn, uitzondering als kinderen verzorging behoeven.

- Koffie/thee
- Eén leerkracht gaat met de kinderen mee naar buiten, de andere komt zo snel mogelijk met de koffie/thee
- Op deze wijze kan men direct met de kinderen naar buiten zodat er gedurende de hele pauze toezicht is.
- Indien er tijdens de pauze voorvallen tussen kinderen plaatsvinden, moet dit worden gemeld aan de eigen leerkracht van het betreffende kind/kinderen.

- Kinderen die problemen veroorzaken krijgen een time out op het muurtje bij de ingang.
- Bij regen blijven de kinderen binnen en houden de leerkrachten hun eigen kinderen in de gaten.
- De kinderen mogen niet fietsen op het schoolplein. Om dit te continueren zal het nodig zijn dit regelmatig onder de aandacht te brengen in de klas.
- -De school acht zich niet aansprakelijk voor eventuele schade aan meegebrachte voorwerpen of fietsen. Het meenemen van voorwerpen of fietsen gebeurt dus op eigen risico.
- Groep 1 en 2 spelen op het kleuterplein/speelplaats
- De groepen 3,4 en 5 spelen op de speelplaats, dus niet die van de kleuters. De grens is het trappetje, de lantaarnpaal bij de bosjes en tot en met het hekje bij het kleuterplein.(rode streep)
- Groep 6, groep 7 en groep 8 mogen van de speelplaats af. Zij mogen gebruik maken van het grasveld tot het asfaltveld, Het basketbalveld is voor groep 8. Ze moeten wel zichtbaar blijven. Zo niet, terug naar de speelplaats en op het muurtje bij de ingang zitten.
- De kinderen gaan over het fietspad en niet langs het hek en de bosjes.

Bij ruzie

1. Probeer samen, rustig pratend tot een oplossing te komen.
2. Lukt dit niet, vraag hulp bij de juf of meester die buiten loopt. De juf of meester is er dan bij als je het samen oplost.
3. Als het dan tóch weer gebeurt, moet je 5 minuten op het muurtje bij de ingang zitten.

Bij schoppen en slaan

Als je iemand schopt of slaat, moet je je leeftijd in minuten op het muurtje bij de ingang zitten. We kijken daarbij niet wie er begonnen is!

**"NEE" OF "STOP" ZEGGEN BETEKENT
ECHT STOPPEN !**

Bijlage 2

Schorsen en verwijderen

Uiterst zelden krijgen kinderen te maken met schorsing of verwijdering. Maar soms ziet het bevoegd gezag geen andere uitweg dan een leerling te schorsen of zelfs te verwijderen. Het is dan in belang van alle partijen - het kind, zijn ouders, het bevoegd gezag van de school - dat de regels en procedures, die de onderwijswetten voorschrijven, zorgvuldig worden uitgevoerd. Deze procedure staat omschreven in het protocol "schorsen en verwijderen".

Een leerling of een groep van kinderen, die het onderwijs ernstig verstoren en/of kinderen en leerkrachten geestelijk of fysiek bedreigen kunnen tijdelijk of definitief van school worden verwijderd. Dit geldt ook voor kinderen van wie de ouders niet meewerken aan onderzoeken ter verbetering van het onderwijs aan specifieke kinderen of voor verwijzing naar de Speciale School voor Basisonderwijs of het speciaal onderwijs.

De bevoegdheid tot schorsen is overgedragen aan de directeur van de school. In geval van verwijdering wordt het bestuur in kennis gesteld van het voornemen. Op basis van de verkregen informatie van partijen kan het bestuur dan besluiten de betreffende leerling(en) te verwijderen.

Er is wangedrag denkbaar waarbij onmiddellijke verwijdering geboden is, zonder de genoemde eerdere maatregelen of voorgaande waarschuwing. Dit geldt alleen in zeer ernstige gevallen.

Bijlage 3

Afspraak

We spreken af dat we geen ruzie maken of aan elkaar zitten.

Wanneer dit wel gebeurt dan wordt dat aan onze ouders gemeld.

Als straf voor het niet houden aan de afspraak hebben we het volgende bedacht:

Datum:

Handtekening leerling:

Handtekening leerkracht:

Bijlage 4

Anti-Pestprotocol

Waarom een anti-pestprotocol?

Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat een probleem op onze school zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de 'zwijgende' groep kinderen. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.

Leerkrachten en overblijfkraften moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten en overblijfkraften duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.

Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.

Dit pestprotocol wordt door het hele team en de MR onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

De betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag, wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt. Uit onderzoek blijkt dat kinderen gepest worden in situaties waarin pesters al de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Er is dan al sprake van een

onveilige situatie, waarbinnen een pester zich kan manifesteren en zich daarin ook nog verder kan ontwikkelen. Er zijn aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie. Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat dan ook uit naar hun kwelgeesten. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep, ze durven weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in hun gepeste omgeving geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest horen bijna nooit tot de motorisch beter ontwikkelde kinderen.

De pesters

Kinderen die pesten zijn zeer aanwezig in de groep. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een klas, maar ze dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer. Pesters hebben ook feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer. De zwijgende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging uit naar de gezamenlijke omgeving van pester en slachtoffer. Alles is immers beter dan door de "machtige pester" zelf gepest te worden. De pesters stralen juist deze dreigende zekerheid met verve uit. Ze overtreden bewust regels en storen zich aan god noch gebod en hebben vaak de vaardigheden ontwikkeld met hun daden weg te komen. Het profiel van de pester is sterk zelf bevestigend, hij ziet zichzelf als een slimme durfal die de dommerds de loef afsteekt en ze dat ook bij herhaling laat merken. "Wie maakt mij wat?" staat met grote letters op het voorhoofd geschreven. Het komt ook regelmatig voor dat een pestkop een kind is dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich bijvoorbeeld in een andere omgeving dan die van zijn slachtofferrol, vervolgens als pester gaan opstellen en manifesteren. "Laten pesten doet pesten". Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier waarbij de uitdaging naar het gezag ter plekke niet echt aan de orde is. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel en meer met groepsvorming in de zin van er al dan niet bij te horen. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor. Een succesvolle pester leert niet om zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pesters hebben last op termijn van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes op lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

De meelopers en de andere kinderen

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij pesten in de direct actieve rol van pester. Sommige kinderen behouden enige afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt, of er zijn kinderen die het niet willen weten dat er gepest wordt in hun directe (school) omgeving.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester in kwestie. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Als kinderen actiever gaan mee pesten in een grotere groep, voelen ze zich minder betrokken en verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Alles wat in een groep gebeurt laat het individueel denken meer en meer achter zich en zo kan met name groepsgedrag leiden tot excessen die achteraf voor iedereen inclusief de pesters onacceptabel zijn. Het heeft absoluut zin om daadwerkelijk

op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie aanzienlijk veranderen. Het pesten wordt dan al direct minder vanzelfsprekend en draagt bovendien grotere risico's met zich mee. De situatie voor met name meelopers verandert door het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag. Het wordt duidelijk dat het geen groepsnorm is om mee te gaan in het pestgedrag. Meelopers horen graag bij de norm en de grote groep en zijn niet bereid en ook niet in staat om grote risico's te lopen waarvan ze de gevolgen niet kunnen overzien, dit in tegenstelling tot de ervaren pester.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag onmiddellijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

Te verwachten problemen bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind

Een gepest kind wordt ermee geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

In de directe kind-omgeving

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag.

Het Kompas wil voor alle kinderen die de school bezoeken een veilige school zijn. Dit betekent dat de school expliciet stelling neemt tegen pestgedrag en concrete maatregelen voorstelt bij voorkomend pestgedrag.

Maatregelen en procedure:

Preventieve maatregelen

1. De leerkracht bespreekt met de kinderen de algemene afspraken en regels in de klas als normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderling plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen van de school en vanaf groep 3 t/m 8 worden de regels van het pestprotocol expliciet besproken.

Is er een verschil tussen klikken en klagen? Nou en of! Bij klikken wil je dat de ander straf krijgt, bij klagen hoop je dat het ongewenst gedrag ophoudt.

2. Indien de leerkracht aanleiding daar toe ziet, besteedt hij of zij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek.

Repressieve maatregelen

1. Indien er sprake is van incidenten betreffende pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het kind. Dit gesprek staat niet op zichzelf maar wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt in het leerling journal van zowel de pester als het gepeste kind.
2. Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen in een gesprek op school. Aan het eind van dit oudergesprek worden de afspraken met de pester uitdrukkelijk doorgesproken en ook vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van met name de situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag. Daarbij kan gedacht worden aan: buitenspelen, overblijven, bewegingsonderwijs, excursies, schoolreisjes en bibliotheekbezoek. De directeur van de school wordt uiterlijk in dit stadium op de hoogte gesteld van de gesprekken met de kinderen en de ouders en kan de gemaakte afspraken terugvinden in het leerling journal van de school.
3. Indien het probleem zich toch blijft herhalen meldt de leerkracht dit gedrag aan de directeur van de school. De directeur vindt in het leerling journal de data van de gebeurtenissen, de data en inhoud van de gevoerde gesprekken en de vastgelegde afspraken zoals die gemaakt zijn om het pesten aan te pakken.
4. De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit eerste directeur gesprek betrokken worden. De directeur gaat uit van het opgebouwde leerling journal en vult dit leerling journal verder aan met het verloop van de gebeurtenissen.
5. Indien het gedrag niet verbetert kan er een verwijzing plaatsvinden naar het maatschappelijk zorgsysteem in de richting van de afdeling jeugdzorg van de GGD of een andere externe instantie.
6. Indien het pestgedrag van de pester niet aanzienlijk verbetert, en /of de ouders van het kind werken onvoldoende mee om het probleem ook aan te pakken kan de directeur van de school overgaan tot bijzondere maatregelen als: isoleren van de pester of een tijdelijke uitsluiting van het bezoeken van de lessen van de school met een maximum van drie dagen als omschreven in het protocol "Schorsen en verwijderen".

De concrete pedagogische invulling als handvat van het pestprotocol

Formulieren en procedures leiden op zichzelf niet tot het verdwijnen van ongewenst gedrag. Wel is het belangrijk om in zaken als pestgedrag duidelijk te monitoren hoe het verloop van een casus wordt behandeld want er is veel tijd mee gemoeid en er zijn ook vele betrokkenen.

Onderstaande tekst geeft concrete invullingen en handreikingen in het pedagogisch handelen vanuit de professionele schoolomgeving.

- Indien bij het signaleren van een pestprobleem dat de leerling niet aan de leerkracht durft te vertellen, kan een kind naar een leerkracht van eigen keuze gaan. Deze leerkracht, een zogenaamde contactpersoon voor de kinderen, koppelt het probleem vervolgens terug naar de direct betrokken leerkracht alsmede de directeur van de school. Geheimhouding van dit probleem moet bij deze terugkoppeling gewaarborgd zijn. De leerkracht heeft een zeer belangrijke rol. De leerkracht zal helder en duidelijk moeten maken dat dit ongewenste gedrag volstrekt niet geaccepteerd wordt.
- De leerkracht biedt in eerste instantie de gepeste leerling bescherming, spreekt zwaar en ernstig met de pester en zijn ouders en richt zich vervolgens op de zwijgende middengroep en de meelopers.

Hulp aan het gepeste kind

- De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:
- Gesprekken met de vertrouwenspersoon, bij voorkeur de leerkracht van het kind. Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.
- Trainingen aanbieden waardoor het kind weerbaarder wordt.

Hulp aan de pester

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt.
- Een duidelijk afspraak voor een vervolggelbesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en /of ouders worden verslagen gemaakt.
- Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.
- Als het pestgedrag blijft voortduren roept de school de hulp in van de GGD of een andere instantie.
- Indien dit alles niet leidt tot een verbetering zal de ouders geadviseerd worden te kijken naar een andere school voor hun kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep en de meelopers

De zwijgende middengroep is van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders.

Hulp aan de ouders

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de zwijgende middengroep en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

De belangrijkste regels van het pesten luidt!

Word je gepest, praat er dan thuis en op school over.

Je mag het niet geheim houden!!

Bijlage 5

Cyberpesten.

Digitaal pesten is één van de verschillende vormen van pesten.

Cyberpesten gebeurt vaak buiten de school. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. En het pesten heeft effect op het schoolklimaat. Het is een groeiend probleem. Daarom is een aanvulling op het huidige pestprotocol van Het Kompas van groot belang. Dit protocol stuurt aan op een integrale aanpak in samenwerking met de ouders.

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten: anonieme berichten versturen via MSN en SMS, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping en het versturen van een e-mail bom. Schrikbarend is te weten dat 20% van de kinderen te maken heeft met cyberpesten. Niet al deze vormen zul je vinden op de basisschool maar toch is het van belang te weten waarin cyberpesten kan ontaarden.

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Wanneer de leerkracht merkt, dat er door kinderen uit zijn/haar klas thuis gebruik gemaakt wordt van chatprogramma's als MSN, of er e-mailcontacten tussen kinderen zijn, bespreekt de leerkracht met de groep de voordelen én risico's hiervan. In de bovenbouwgroepen is dit in ieder geval aan de orde. Als Het Kompas kiezen wij voor een curatieve aanpak;

Signalen betreffende cyberpesten nemen we altijd serieus. Wanneer de leerkracht signaleert, dat er sprake is van cyberpesten, volgt hij/zij onderstaand stappenplan.

1. Gesprek met de gepeste leerling en gesprek met de dader(s)

Deze twee onderdelen vallen beiden onder de eerste stap. Ze dienen naast elkaar uitgevoerd te worden. Het is namelijk van belang dat er met zowel het slachtoffer als met de daders in gesprek gegaan wordt. Daarvoor dienen de dader(s) dus opgespoord te worden. Er moet worden afgewogen of de gesprekken afzonderlijk plaatsvinden of dat dit in een driegesprek (leerkracht, slachtoffer, dader) kan plaatsvinden. Hierbij worden duidelijke afspraken gemaakt over het vervolg.

Gesprek met de gepeste leerling

Het is van belang dat de leerkracht:

- deze leerling en diens klacht serieus neemt.
- de leerling zijn verhaal laat doen en daar de tijd voor neemt.
- zich probeert in te leven in de leerling.
- geen verwijten maakt. Dat maakt het onveilig voor de leerling, waardoor deze minder zal vertellen of zelfs helemaal niets meer zal vertellen.
- de leerling de tip geeft om de pester te blokkeren en/of te verwijderen wanneer het om digitaal pesten gaat.
- door blijft vragen. Vooral wanneer het gaat om een gesprek met een leerling na het signaleren van digitaal pesten. De leerling zal niet snel vertellen dat hij/zij gepest wordt of zelf pest.

Opsporen van de dader(s)

Soms zal bekend zijn wie de pester is en soms niet. Wanneer niet bekend is wie de pester is zal er getracht moeten worden om dit op te sporen. Dit kan gedaan worden door gesprekken te bewaren en uit te printen. In deze gesprekken kunnen aanwijzingen staan over wie de dader is. Op Het Kompas is het niet toegestaan gebruik te maken van websites als Facebook of het bekijken van de mail. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten en aanwijzingen kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd.

Gesprek met de dader(s)

Hierbij is het van belang:

- In te gaan op wat er gaande is.

- Door te vragen.
- Goed te luisteren naar de kant van het verhaal van deze leerling en dit serieus te nemen.
- Te wijzen op de mogelijke gevolgen voor de gepeste leerling.
- Duidelijk te maken dat de leerling zich schuldig maakt aan een ernstig feit en dat dit in sommige gevallen zelfs strafbaar is.

Als het pesten op deze manier bespreekbaar wordt gemaakt, bestaat wel het gevaar dat het slachtoffer opnieuw door de pester(s) te grazen wordt genomen. Wij moeten er dus voor zorgen dat er een goed pestbeleid is en dat leerkrachten oog houden voor het pestgedrag. Wanneer er een goed pestbeleid is, wordt de kans op herhaling kleiner. Wij bespreken dit in het team en met de directeur.

2. Ouders/verzorgers van de kinderen op de hoogte stellen

De leerkracht informeert zowel de ouders/verzorgers van de gepeste leerling als de ouders/verzorgers van de pester zo spoedig mogelijk over wat er speelt. Dat gebeurt bij voorkeur vóór het gesprek met de betrokken kinderen. Denk hierbij aan het volgende:

- De leerkracht vraagt de ouders of zij de signalen herkennen. Wanneer zij niet weten wat de signalen zijn, kunt u hen hierover informatie geven.
- De leerkracht vertelt ouders/verzorgers dat het niet hun schuld is.
- De leerkracht informeert de ouders over de afspraken die met de kinderen zijn gemaakt, wanneer het gesprek met hen al heeft plaatsgevonden.
- De leerkracht vertelt de ouders welke maatregelen zij kunnen nemen/wat zij kunnen doen.
- De leerkracht kan de ouders/verzorgers voor meer informatie verwijzen naar bijvoorbeeld: Het gratis telefoonnummer 0800-5010 (voorheen de onderwijstelefoon).
- www.pestweb.nl. Zij kunnen antwoord geven op vragen van ouders/verzorgers. Zij zijn ook per telefoon te bereiken: 0800 2828280 of mobiel.

De leerkrachten en de directeur van Het Kompas streven er naar om (digitaal) pesten te stoppen, of liever nog, te voorkomen. Dit zal niet altijd lukken, omdat deze vorm van pestgedrag zich buiten school afspeelt. Toch vinden de leerkrachten en de directeur het erg belangrijk om te doen wat in hun vermogen ligt. Immers, kinderen kunnen pas goed leren als ze zich veilig voelen.

Aanvulling Social Media Onderwijzend personeel

Social Media zijn niet meer weg te denken in onze maatschappij en dus ook niet bij iedereen die betrokken is bij scholen. Social media kunnen een goede bijdrage leveren aan de professionaliteit van onderwijspersoneel en de kwaliteit van het onderwijs. Net zoals bij de introductie van internet en e-mail eind vorige eeuw levert het gebruik van social media vragen op over het gebruik van deze individuele en meestal openbare communicatiekanalen. Uitgangspunt is dat professionals zelf weten hoe zij hiermee verstandig omgaan. Het digitale gedrag op social media wijkt niet af van het real life gedrag binnen de school. Toch zijn er in scholen verschillen in kennis en ervaringen met en meer of minder enthousiasme over social media. Het protocol Social Media voor onderwijzend personeel heeft als doel de dialoog over het gebruik ervan op gang te brengen en een handreiking te bieden voor meer duidelijkheid in het grijze gebied tussen binnen- en buitenschools mediagebruik. Onder social media verstaat wordt verstaan: Twitter, Facebook, LinkedIn en Youtube en de wat minder bekende varianten daarop.

Richtlijnen gebruik social media

- De leerkrachten van Het Kompas delen kennis en andere waardevolle informatie.
- Bij onderwijs onderwerpen maken de leerkrachten duidelijk of zij op persoonlijke titel of namens Het Kompas publiceren.
- De leerkrachten van Het Kompas publiceren geen vertrouwelijke informatie op social media.
- De leerkracht gaan niet in discussie met een leerling of ouder op social media.
- De directeur is altijd vertegenwoordiger van Het Kompas - ook als zij een privémening verkondigd. Bij twijfel dus niet publiceren!
- De leerkrachten van Het Kompas zijn persoonlijk verantwoordelijk voor wat zij publiceren.
- De leerkrachten van Het Kompas weten dat publicaties op social media altijd vindbaar zijn.

- Bij twijfel over een publicatie of over raakvlakken met Het Kompas zoeken de leerkrachten contact met de directeur.
- Het Kompas zorgt ook digitaal voor een veilig klimaat en communiceert met leerkrachten, kinderen en ouders hoe zij dit doen.
- Het Kompas legt vast welke maatregelen zij neemt bij digitale overtredingen van leerkrachten, kinderen en ouders en communiceert dit met deze doelgroepen. Deze zijn genoemd in de aanvulling pestprotocol cyberpesten.

-

Verantwoordelijkheid

Hoofdregel: het gedrag van leerkrachten op Facebook, Youtube en Twitter wijkt niet af van wat in de klas of op school gebruikelijk is.